КАРПАТСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Силабус навчальної дисципліни

Актуальні проблеми сучасної української мови: текстоцентричний аспект

1. Загальна інформація			
Спеціальність	Середня освіта (за предметними спеціальностями)		
Спеціалізація	А4.01 Середня освіта (Українська мова і література)		
Освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література)		
Рівень вищої освіти	*магістр*		
Мова навчання	українська		
Форма здобуття освіти	денна		
Статус навчальної дисципліни	*обов'язкова*		
Курс (рік навчання)	1		
Семестр	денна — 1		
Обсяг навчальної дисципліни	*денна — 3 кред. ECTS, 90 годин*		
Розподіл за видами занять та годинами навчання	**види**	денна форма	заочна форма
	лекції	12	—
	практичні заняття / семінарські заняття	18	—
	лабораторні заняття		—
	самостійна робота	60	—

Форма підсумкового контролю	*залік*
Кафедра	Кафедра української мови
Викладач (-і)	Іванишин Наталія Ярославівна
Контактний телефон викладача	0678814336
E-mail викладача	nataliia.ivanyshyn@cnu.edu.ua
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/10030
Консультації	Щотижня згідно з графіком
2. Мета навчальної дисципліни	
Метою навчальної дисципліни є: Формування системного уявлення про сучасні тенденції розвитку української мови крізь призму текстоцентричного підходу; розвиток навичок комплексного лінгвістичного аналізу текстів різних типів і жанрів, інтерпретації мовних явищ у їхній текстовій реалізації та використання текстоцентричних технологій у професійній діяльності майбутнього вчителя української мови.	
3. Тематика навчальної дисципліни	
Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. Категорійна структура тексту Історія вивчення тексту в мовознавстві: від структуралізму до лінгвістики тексту й дискурсології. Текстоцентризм як провідна дослідницька парадигма сучасної україністики. Поняття текстової категорії: цілісність (когерентність), зв'язність (когезія), членованість, інформативність, модальність, ретроспекція і проспекція, завершеність тексту.	
Текст і дискурс. Функціонально-стильова типологія текстів Різні підходи до розмежування понять «текст» і «дискурс». Дискурс як текст, занурений у комунікативну ситуацію. Типологія дискурсів у сучасній україністиці. Стильова диференціація сучасної української мови: розмовний, науковий, офіційно-діловий, публіцистичний, художній, конфесійний стилі — текстові особливості кожного.	
Граматика тексту та його лексико-семантична організація Синтаксис зв'язного мовлення. Складне синтаксичне ціле (надфразна єдність) як основна одиниця граматики тексту, засоби міжфразового зв'язку. Ключові слова, лексичні поля, тематичні групи; концепт і концептосфера тексту; роль синонімії, антонімії, багатозначності у формуванні текстової тканини.	
Комунікативно-прагматична організація тексту. Текст у сучасних медіа. Категорії адресанта й адресата. Комунікативна інтенція автора. Прагматичні пресупозиції та імплікатури тексту. Текст у традиційних і нових медіа, мовні особливості інтернет-комунікації, проблема мовної норми в медійному просторі.	

Художній, науковий та офіційно-діловий текст. Ідіостиль автора, поетика художнього тексту, методика лінгвостилістичної інтерпретації прозового й поетичного текстів. Термінологічна насиченість наукового тексту, стандартизовані мовні формули офіційно-ділового стилю, тенденції розвитку наукового й ділового мовлення.		
Текстоцентричний підхід у шкільній мовній освіті. Теоретичні засади й методичні моделі роботи з текстом на уроках української мови. Текст як дидактична одиниця навчання. Компетентнісний потенціал текстоцентричного навчання.		
4. Система оцінювання навчальної дисципліни		
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf). Кожен вид роботи оцінюється за 100-бальною шкалою. Отриманий бал в електронному журналі автоматично перераховується у підсумкову оцінку з урахуванням ваги цього виду роботи (множиться на відповідний ваговий коефіцієнт).	
Вага оцінювання форм поточного контролю	*лекції*	0
	практичні / семінарські	40
	лабораторні	
	індивідуальне завдання	20
	колоквіум	20
	самостійна робота	20
Вага оцінювання форм підсумкового контролю	*залік*	

5. Політика навчальної дисципліни
Академічна доброчесність. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія зі здобувачами грунтуються на принципах академічної доброчесності відповідно до чинних нормативних документів Карпатського національного університету імені Василя Стефаника: • Кодекс академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2026/08/kodeks-akademichnoi-dobrochesnostii-karpatskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-vasylia-stefanyka.pdf) • Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2024/02/34-04-kodeksu-chesti-prykarpatskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-vasylia-stefanyka.pdf) • Положення про систему забезпечення академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf) • Положення про порядок розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності, застосування заходів реагування та оскарження Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf) • Процедура забезпечення дотримання академічної доброчесності Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf) • Положення про політику відповідального використання технологій штучного інтелекту (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2025/09/25-022025-polozhennia-pro-polityku-vidpovidalnoho-vykorystannia-tekhnolohij-shi.pdf)
Відвідування занять. Організація освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2023/09/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu.pdf).
Неформальна освіта. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, здійснюється відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/24/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf).

6. Рекомендована література
Основна література
Лінгвістичний аналіз тексту : словник термінів / [Голянич М. І., Іванишин Н. Я., Ріжко Р. Л., Стефурак Р. І.] ; за редакцією М. І. Голянич. Івано-Франківськ : Сімик, 2012. 392 с.
Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації : підручник. Черкаси : Чабаненко Ю., 2011.
Іванишин Н. Я. Опрацювання наукового тексту як засіб формування фахової комунікативної компетентності студентів (у контексті навчання академічного письма). Закарпатські філологічні студії. 2026. №. 45. С. 73–76. DOI: https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2026.45.1.11
Стефурак Р.І., Іванишин Н.Я. Світло наукового слова (творчий доробок Голянич Марії Іванівни у контексті сучасної української лінгвістики). Українська мова. 2026. №. 2. С. 132–137.
Стефурак Р.І., Іванишин Н.Я. Формування лексичної компетентності учнів у процесі аналізу художнього тексту. Вісник науки та освіти. 2026. №. 3 (45). С. 1369-1380. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-1369-1380.
Іванишин Н.Я., Стефурак Р.І. Формування комунікативної компетенції учнів засобами лінгвістичного аналізу тексту. Актуальні питання гуманітарних наук. 2026. №. 97. Т. 1. С. 333–339. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/97-1-48
Джочка І.Ф., Іванишин Н.Я., Стефурак Р.І. Формування морфологічної компетентності учнів засобами лінгвістичного аналізу тексту. Вісник науки та освіти. 2026. №.3 (45). С. 2073–2087. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-3(45)-2073-2086.
Іванишин Н.Я. Риси ідіостилю Марії Титаренко: комунікативно-прагматичний аспект (на матеріалі тексту «Комунікація від нуля. Есеї для Мані»). Закарпатські філологічні студії. 2025. №43 (25). URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/43/part_1/9.pdf
Іванишин Н. Стійкі сполучення слів як засоби вираження контрасту в сучасному прозовому тексті (на матеріалі роману Дари Корній «Троян-зілля»). Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки. 2025. № 23. - С. 80-87. URL: https://journals.bdpu.in.ua/index.php/phil/article/view/381
Іванишин Н.Я. Комунікативно-прагматичні параметри блогу як жанру персональної інтернет-комунікації (на матеріалі текстів Людмили Лінник на сайті видання «Галицький кореспондент»). Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. 2021. №. 1 (21). С. 189-198. DOI: 10.32342/2523-4463-2021-1-21-19
Додаткова література
Національний проєкт: пишемо есе : робочі аркуші / Блажко М. та ін. URL: https://essay.nus.org.ua/wp-content/uploads/2024/11/robochi-arkushi-dlya-uchnivstva-1.pdf (дата звернення: 07.12.2024).
Іванишин Н.Я. Функційне навантаження оказіоналізмів у художньому тексті Марії Титаренко “Комунікація від нуля. Есеї для Мані”. Причорноморські філологічні студії. 2024. №5. С. 38-44. DOI https://doi.org/10.32782/bsps-2024.5.5 URL: https://journals.onmu.in.ua/index.php/philology/article/view/355/480
Національний проєкт: пишемо есе : методичні матеріали для вчителів / Блажко М. та ін. URL: https://essay.nus.org.ua/wp-content/uploads/2024/05/ese.pdff (дата

звернення: 18.06.2024).
Іванишин Н. Я. Робота з науковим текстом як чинник формування професійної комунікативної компетенції студентів-філологів. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Філологічні науки. Мовознавство». 2020. №3 (407). С.29—33.
Іванишин Н. Стійкі сполучення слів як засоби вираження контрасту в сучасному прозовому тексті (на матеріалі роману Дари Корній «Троян-зілля»). Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки. 2025. № 23. --С. 80-87. URL: https://journals.bdpu.in.ua/index.php/phil/article/view/381
Іванишин Н.Я., Стефурак Р.І. Семантико-стилістичні параметри запозичень у художньому тексті Степана Процюка "Руки і сльози". Вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2025. № 72. С. 48-51. URL: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v72/13.pdf. https://doi.org/10.32782/2409-1154.2025.72.11
Загнітко А. П. Лінгвістика тексту: теорія і практикум : наук.-навч. посіб. Донецьк : ДонНУ, 2007.
Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Знання, 2008. 423 с.
Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. 461 с.
Додаткові електронні ресурси
• Електронний ресурс «Мова — ДНК нації» / матеріали Інституту української мови НАН України — ulif.org.ua
• Термінологічний портал «Словотвір» — slovotvir.org.ua

Детальна інформація щодо навчальної дисципліни висвітлена у робоча програма навчальної дисципліни

Викладач **Іванишин Наталія Ярославівна**